

ikke har andet at gøre end at strække sig saa vidt som muligt for at varetage Menighedens Tarv, og at det ikke kan forlanges, at en Menighed, et Sogn, skal sætte sig for yderligere Udgifter i saa Henseende, end Nødvendigheden byder. Nu vil det være den ærede Minister bekendt, at efter at den Sag havde været behandlet i 6 Aar, og efter at Menigheden eller Sogneraadet, hvem det var blevet paalaagt at garantere for det Laan, som skulde til for at opføre Kirken paa ny, mange Gange havde nedlagt Protester imod det og erklæret, at de økonomiske Forhold ikke paa nogen Maade tillod at gaa ind derpaa, bleve de af Omstændighederne tvungne dertil, idet de bleve truede med Loven af 13de November 1829 § 5, idet der blev sagt, at hvis de ikke gif ind paa det, vilde Kirkesynet uden videre licitere Arbejdet bort og paalægge Menigheden Byrden derved, uden at spørge nogen om det. Altsaa, de lod sig tvinge til det; og da de mente, de ikke kunde blive fri for det, tilbød de at ville bygge en Kirke, som de mente, at Menigheden kunde være tjent med; og de lod Bygmester Bidstrup fremlægge Tegninger og Overslag over en Kirke, som de mente kunde være passende til Menigheden, og som ikke gif ud over en Udgift af 30,000 Kr. Et saadant Forslag blev forelagt, men det blev fasseret af Kirkebestyrelsen paa Grund af, at det kolossale Kirkeetaarn, som var der, skulde opføres i samme Stil som tidligere, og det vilde medføre en forøget Udgift af 10,000 Kr. Menigheden, Sogneraadet lattede sig bestemt imod det, men Resultatet blev, som Følge af den samme Trussel som jeg anførte før, at man maatte høje sig og gaa ind paa at bygge. Nu tillader jeg mig at spørge den ærede Minister, om han ikke finder, at der i saa Henseende er begaaet en Uretfærdighed imod Menigheden, om der ikke er paalaagt den en aldeles utilbørlig Byrde, hvoraf i det mindste en Del burde være udredet af Statskassen eller paa anden Maade. Man kan dog vel ikke forlange, at der skal paalægges Menighederne Byrder, ved hvilke der kun tages arkæologiske Hensyn og slet ikke Hensyn til Menighederne. Et saadant kolossalt Taarn ved en Kirke maa dog absolut ikke anses for nødvendigt, jeg ved virkelig ikke, hvad Brug Menigheden har for et saadant Taarn, og saa vidt jeg har set mig omkring, skønner jeg ikke rettere, end at Arkæologerne i saa Henseende ere meget fordringsfulde, de finde paa høist besynderlige Ting for at opretholde alt, hvad der er gammelt. Jeg kan f. Eks. minde om, da Rutsker Sogn er omtalt af den ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds

(Blem), at der her staar et Klostertaa, et gammelt Skrafl af en Bygning, som ser ilde ud, og som jeg for mit Vedkommende ikke kan skønne har nogen som helst arkæologisk Interesse, men der skal holdes paa det, uagtet det staar ubeveint og ser uhyggeligt ud. Man har i Østermarie Sogn set, at der var nogle Kalkmalerier i Apsts'en i Kirken, og saa besluttede man uden videre, at de skulde blive staaende, og har bekostet 1700 Kr., har jeg set et Sted, jeg husker ikke hvor, paa at vedligeholde dem, uagtet de kun vilde interessere de enkelte Arkæologer, som nu og da komme til Bornholm. Den gamle Kirke, vi endnu have staaende i Gudhjem, vilde vi gerne have brækket ned, for saa hurtig som muligt at saa den bort. Jeg har talt med flere kyndige Folk om den Sag, som have ment, at den har ikke nogen som helst arkæologisk Interesse, det er en gammel, elendig Bygning, og vi se derfor helst, at den kommer bort saa snart som muligt, men ogsaa der er der Betæneligheder; jeg har hørt fra flere Sider, at man tænker paa i det mindste at lade en Næst blive staaende. Jeg finder, at man i saa Henseende gaar altfor vidt, men vil man endelig det, saa skal jeg heller ikke have noget videre derimod, jeg forstaar maasse ikke rigtig den Sag til Grund og kan maasse ikke skønne, hvor meget der skal bevares og hvormeget ikke. Men i saadanne Tilfælde er det Staten, Samfundet, der skal betale, og ikke Menighederne, og derfor mener jeg, at Nø Menighed i saa Henseende er forurettet. Den kunde have faaet en Kirke, som havde været til Menighedens Tarv og fuldt saa hyggelig som den nuværende, for 30,000 Kr., men nu have de maattet give 40,000 Kr. for at det gamle vældige Taarn, der er 5 Aen bredere end selve Kirkens Skib, skal opføres paa ny i samme Stikkelse. Jeg tillader mig derfor at henvende følgende Spørgsmaal til den ærede Minister: Finder den ærede Minister ikke, at der her er handlet uden tilbørligt Hensyn til Menighedens økonomiske Omstændigheder? Finder Ministeren ikke, at Nø Menighed er bleven forulempet og har Grund til at være misfornøjet? Hvilke Midler har den ærede Minister til i saa Fald at komme Menigheden til Hjælp? Det er det ene. Dernæst vilde jeg gerne rette det Spørgsmaal til den ærede Minister, om der ikke i Fremtiden, naar der foreligger lignende Tilfælde, hvor der gøres arkæologiske Krav gældende, maa blive sørget for, at Menighederne blive fritagne for de dermed forbundne Omkostninger.